

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

EUROPOS SISTEMINĖS RIZIKOS VALDYBA

EUROPOS SISTEMINĖS RIZIKOS VALDYBOS REKOMENDACIJA

2011 m. gruodžio 22 d.

dėl nacionalinių institucijų įgaliojimų makrolygio rizikos ribojimo srityje

(ESRV/2011/3)

(2012/C 41/01)

EUROPOS SISTEMINĖS RIZIKOS VALDYBOS BENDROJI VALDYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 2 straipsnio 2 dalį ir 4 straipsnio 2 dalies a punktą, taip pat į jos Protokolą (Nr. 25) dėl kompetencijos pasidalijimo,

atsižvelgdama į 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1092/2010 dėl Europos Sąjungos finansų sistemos makrolygio rizikos ribojimo priežiūros ir Europos sisteminės rizikos valdybos įsteigimo⁽¹⁾, ypač į jo 3 straipsnio 2 dalies b, d ir f punktus ir 16–18 straipsnius,

atsižvelgdama į 2011 m. sausio 20 d. Europos sisteminės rizikos valdybos sprendimą ESRV/2011/1, kuriuo patvirtinamos Europos sisteminės rizikos valdybos darbo tvarkos taisyklės⁽²⁾, ypač į jo 15 straipsnio 3 dalies e punktą ir 18–20 straipsnius,

kadangi:

- (1) gerai apibrėžti politikos pagrindai – būtina veiksmingos makrolygio rizikos ribojimo politikos sąlyga. Europos finansų priežiūros sistemoje įsteigus Europos sisteminės rizikos valdybą (ESRV), buvo sukurtas politikos pagrindas makrolygio rizikos ribojimo politikai Europos Sąjungos lygiu, kurią reikia įgyvendinti; ši politika turi būti vykdoma priimant išpėjimus ir rekomendacijas;
- (2) Sąjungos makrolygio rizikos ribojimo politikos veiksmingumas taip pat priklauso nuo nacionalinių makrolygio rizikos ribojimo politikos pagrindų valstybėse narėse,

kadangi atsakomybė imtis priemonių, būtinų finansiniam stabilumui palaikyti, pirmiausia tenka nacionalinėms sistemoms;

- (3) kai kuriose valstybėse narėse šiuo metu svarstomos teisėkūros iniciatyvos dėl makrolygio rizikos ribojimo sistemų;
- (4) būtina nurodyti esminių nacionalinių įgaliojimų makrolygio rizikos ribojimo srityje pagrindinius principus, kartu išlaikant pusiausvyrą tarp poreikio suderinti nacionalines sistemas ir lankstumo, reikalingo siekiant atsižvelgti į nacionalinius ypatumus;
- (5) aiškiai nustatytas konkretus tikslas padėtų nacionalinėms makrolygio rizikos ribojimo institucijoms nugalėti tendenciją neveikti. Nacionaliniu lygiu makrolygio rizikos ribojimo politika gali būti vykdoma nacionalinių makrolygio rizikos ribojimo institucijų iniciatyva arba įgyvendinant ESRV rekomendacijas arba išpėjimus;
- (6) apskritai makrolygio rizikos ribojimo politiką gali vykdyti viena institucija arba kolegialus organas, sudarytas iš kelių institucijų – nelygu, kokia nacionalinė institucinė sistema. Bet koku atveju įgaliojoti institucija turi būti nustatyta aiškiai ir skaidriai;
- (7) Reglamento (ES) Nr. 1092/2010 24 konstatuojamojoje dalyje nustatyta: „dėl turimos patirties ir esamos atsakomybės finansinio stabilumo srityje (...) nacionaliniams centriniams bankams turėtų būti suteiktas pagrindinis vaidmuo vykdamas makrolygio rizikos ribojimo priežiūrą“. Ši išvada dar labiau sustiprinama, kai centriniai bankai taip pat vykdo mikrolygio rizikos ribojimo priežiūrą;

⁽¹⁾ OL L 331, 2010 12 15, p. 1.

⁽²⁾ OL C 58, 2011 2 24, p. 4.

- (8) institucijų, turinčių įgaliojimus finansinio stabilumo užtikrinimo srityje, bendradarbiavimo formos gali būti įvairios, nuo koordinavimo iki keitimosi duomenimis ir informacija, – nelygu, kokia yra nacionalinė institucinė sistema;
- (9) ESRV apsvarstys galimą makrolygio rizikos ribojimo priemonių, kurių planuoja imtis kompetentingos nacionalinės institucijos, išplitimo į kitas valstybes politiką, kad užtikrintų minimalų koordinavimą ir apribotų galimą neigiamą išplitimo poveikį. Todėl ESRV sekretariatui turėtų būti iš anksto pranešta apie reikšmingus makrolygio rizikos ribojimo veiksmus, kuriuos siūlo nacionalinės institucijos, kad jie būtų aptarti ESRV valdymo komitete. Jei Valdymo komitetas mano, kad tai reikalinga, apie siūlomus makrolygio rizikos ribojimo veiksmus gali būti pranešta Bendrajai valdybai;
- (10) makrolygio rizikos ribojimo institucijos uždaviniai ir įgaliojimai turėtų būti aiškiai apibrėžti. Atsižvelgiant į galimą šiuo metu vykdomos ES reformos dėl kredito įstaigų kapitalo reikalavimų sistemos poveikį⁽¹⁾, makrolygio rizikos ribojimo institucijos priemonių nustatymo tvarka turėtų leisti laiku pakoreguoti politikos priemones reaguojant į pokyčius finansų sistemoje ir į besikeičiantį pavojaus finansiniam stabilumui pobūdį; tai turėtų būti daroma laikantis atitinkamos teisės aktų sistemos principų. Makrolygio rizikos ribojimo institucija turėtų *ex ante* paaiškinti, kodėl jai reikia tam tikrų priemonių, ir turėtų turėti iniciatyvos teisę prašyti leisti naudoti tas priemones. Priemonės turėtų darytų poveikį ir ciklinei rizikai, pavyzdžiui, nepastoviam sverto lygiui, terminų neatitikimui ir kredito augimui, ir rinkos struktūroms. Gali būti numatytos neprivalomos ir privalomos priemonės;
- (11) skaidrumas pagerina finansų sektoriaus ir visos visuomenės supratimą apie makrolygio rizikos ribojimo politiką; kartu tai būtinas reikalavimas atskaitomybei prieš įstatymų leidžiamąją valdžią, kuri atstovauja visai visuomenei. Atsižvelgiant į tai, kad galutinį makrolygio rizikos ribojimo politikos tikslą sunku išmatuoti, atskaitomybė gali būti išreikšta kaip tarpinių tikslų pasiekimas arba makrolygio rizikos ribojimo priemonių naudojimo pagrindimo viešas paaiškinimas;
- (12) makrolygio rizikos ribojimo politikos sprendimų priėmėjams gali būti daromas spaudimas negriežtinti politikos pakilimo metu arba sušvelninti ją nuosmukio metu. Siekiant apsaugoti politikos patikimumą, makrolygio rizikos ribojimo institucijos turėtų būti apsaugotos nuo išorės įtakos per jų nepriklausomumą. Centriniai bankai, kuriems patikėti įgaliojimai makrolygio rizikos ribojimo srityje, turėtų būti nepriklausomi Sutarties 130 straipsnio prasme;
- (13) ši rekomendacija nepažeidžia Sąjungos centrinių bankų įgaliojimų vykdyti pinigų politiką ir ESRV pavestų užduočių;
- (14) ESRV rekomendacijos skelbiamos po to, kai Europos Sąjungos Tarybai pranešama apie Bendrosios valdybos ketinimą tai padaryti ir Tarybai suteikiama galimybė reaguoti,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1 SKIRSNIS

REKOMENDACIJOS

Rekomendacija A – Tikslas

Valstybėms narėms rekomenduojama:

- 1) nurodyti, kad galutinis makrolygio rizikos ribojimo politikos tikslas – prisidėti prie visos finansų sistemos stabilumo apsaugos, įskaitant finansų sistemos atsparumo stiprinimą ir sisteminės rizikos susidarymo mažinimą, taip užtikrinant tvarų finansų sektoriaus įnašą į ekonomikos augimą;
- 2) užtikrinti, kad nacionaliniu lygiu makrolygio rizikos ribojimo politika gali būti vykdoma nacionalinės makrolygio rizikos ribojimo institucijos iniciatyva arba įgyvendinant ESRV rekomendacijas arba išpėjimus.

Rekomendacija B – Institucinės priemonės

Valstybėms narėms rekomenduojama:

- 1) nacionalinės teisės aktais paskirti instituciją, kuriai būtų patikėta vykdyti makrolygio rizikos ribojimo politiką; tai gali būti viena institucija arba kolegialus organas, sudarytas iš kelių institucijų, kurių veiksmai daro reikšmingą įtaką finansų stabilumui. Nacionalinės teisės aktuose turėtų būti nustatytas makrolygio rizikos ribojimo institucijos valdančiojo organo sprendimų priėmimo procesas;
- 2) jei makrolygio rizikos ribojimo institucija paskirta viena institucija – nustatyti visų institucijų, kurių veiksmai daro reikšmingą įtaką finansų stabilumui, bendradarbiavimo mechanizmus, nepažeidžiant atitinkamų jų įgaliojimų;

⁽¹⁾ Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/87/EB dėl finansiniam konglomeratui priklausančių kredito įstaigų, draudimo įmonių ir investicinių įmonių papildomos priežiūros (KOM(2011) 453 galutinis), ir pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl rizikos ribojimo reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms (KOM(2011) 452 galutinis).

- 3) užtikrinti, kad makrolygio rizikos ribojimo politikoje centrinis bankas vaidintų pagrindinį vaidmenį ir kad makrolygio rizikos ribojimo politika nepažeistų jo nepriklausomumo pagal Sutarties 130 straipsnį;
- 4) įgalinti makrolygio rizikos ribojimo instituciją bendradarbiauti ir keistis informacija ir tarptautiniu lygiu, ypač informuojant ESRV apie veiksmus, kurių buvo imtasi sisteminę rizikai nacionaliniu lygiu išspręsti.

Rekomendacija C – Uždaviniai, įgaliojimai, priemonės

Valstybėms narėms rekomenduojama:

- 1) patikėti makrolygio rizikos ribojimo institucijai bent šiuos uždavinius – nustatyti, stebėti ir vertinti pavojų finansiniam stabilumui ir įgyvendinti politiką, reikalingą jos tikslui pasiekti, kad būtų užkirstas kelias šiems pavojams ir jie būtų sumažinti;
- 2) užtikrinti, kad makrolygio rizikos ribojimo institucija turėtų teisę reikalauti ir laiku gauti visus nacionalinius duomenis ir informaciją, reikalingus jos uždaviniams vykdyti; tokia informacija apima informaciją iš mikrolygio rizikos ribojimo institucijų ir vertybinių popierių rinkos priežiūros institucijų, informaciją ne iš reguliavimo srities ir informaciją apie konkrečias institucijas, jei pateikiamas pagrįstas prašymas ir imamasi tinkamų priemonių konfidencialumui užtikrinti. Vadovaujantis tais pačiais principais, makrolygio rizikos ribojimo institucija turėtų dalintis su mikrolygio rizikos ribojimo priežiūros institucijomis duomenimis ir informacija, kurie reikalingi tų institucijų uždaviniams vykdyti;
- 3) patikėti makrolygio rizikos ribojimo institucijai įgaliojimus nustatyti ir (arba) plėtoti priežiūros metodus finansų įstaigoms ir struktūroms, kurios yra sistemiškai svarbios atitinkamai valstybei narei, nustatyti, ir įgaliojimus nustatyti arba rekomenduoti nacionalinio reguliavimo lygį; tai ji turėtų atlikti bendradarbiaudama arba kartu su mikrolygio rizikos ribojimo institucijomis ir vertybinių popierių rinkos priežiūros institucijomis;
- 4) užtikrinti, kad makrolygio rizikos ribojimo institucija galėtų imtis atitinkamų priemonių savo tikslams pasiekti. Prireikus turėtų būti nustatyta aiški ir operatyvi tvarka, kuria makrolygio rizikos ribojimo institucijai būtų suteikti įgaliojimai imtis tam tikrų priemonių.

Rekomendacija D – Skaidrumas ir atskaitomybė

Valstybėms narėms rekomenduojama:

- 1) užtikrinti, kad sprendimai makrolygio rizikos ribojimo politikos srityje ir jų motyvai būtų pavišinti laiku, nebent tai keltų pavojų finansiniam stabilumui, ir kad makrolygio rizikos ribojimo institucija nustatytų ir pavišintų makrolygio rizikos ribojimo politikos strategiją;

- 2) suteikti makrolygio rizikos ribojimo institucijai įgaliojimus viešai ir privačiai pasisakyti apie sisteminę riziką;
- 3) užtikrinti, kad makrolygio rizikos ribojimo institucija būtų galiausiai atskaitinga nacionaliniam parlamentui;
- 4) užtikrinti makrolygio rizikos ribojimo institucijos ir jos darbuotojų teisinę apsaugą, kai jie veikia teisėtai.

Rekomendacija E – Nepriklausomumas

Valstybėms narėms rekomenduojama užtikrinti, kad:

- 1) siekdama savo tikslo, makrolygio rizikos ribojimo institucija būtų nepriklausoma bent veiklos požiūriu, ypač nuo politinių organų ir finansų sektoriaus;
- 2) organizacinės ir finansinės priemonės nekludytų vykdyti makrolygio rizikos ribojimo politikos.

2 SKIRSNIS

ĮGYVENDINIMAS

1. Aiškinimas

Šioje rekomendacijoje:

finansų įstaiga – finansų įstaiga, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 1092/2010;

finansų sistema – finansų sistema, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 1092/2010.

2. Įgyvendinimo kriterijai

- 1) Šios rekomendacijos įgyvendinimui taikomi tokie kriterijai:
  - a) rekomenduojamos priemonės turėtų būti įtvirtintos nacionalinės teisės aktuose,
  - b) turėtų būti vengiama galimybės rinktis palankesnes reglamentavimo sąlygas,
  - c) įgyvendinant turi būti tinkamai atsižvelgiama į proporcingumo principą, kadangi finansų įstaigų sisteminė svarba ir pačios institucinės sistemos yra skirtingos; kartu turi būti atsižvelgiama į kiekvienos rekomendacijos tikslą ir turinį,
  - d) rekomendacijai A:
    - i) tarpiniai politikos tikslai gali būti nustatyti kaip galutinio tikslo operaciniai patikslinimai,

- ii) makrolygio rizikos ribojimo politika taip pat turėtų leisti imtis veiksmų dėl priemonių, kurios yra svarbios makrolygio rizikos ribojimo kontekste.
- 2) Adresatai turi pranešti ESRV ir Tarybai apie veiksmus, kurių buvo imtasi laikantis šios rekomendacijos, arba tinkamai pateisinti neveikimą. Ataskaitose turi būti pateikiama bent:
- informacija apie veiksmų, kurių imtasi, esmę ir grafiką,
  - veiksmų, kurių imtasi, poveikio šios rekomendacijos tikslų požiūriu, vertinimas,
  - išsamus bet kokio neveikimo ar nukrypimo nuo šios rekomendacijos, įskaitant bet koki uždelsimą, pateisinimas.
- 3) **Tolesnių veiksmų grafikas**
- Adresatai turi pranešti ESRV ir Tarybai apie veiksmus, kurių buvo imtasi laikantis šios rekomendacijos, arba tinkamai pateisinti neveikimą, kaip nurodyta toliau.
  - Iki 2012 m. birželio 30 d. adresatai pateikia ESRV tarpinę ataskaitą, kurioje pateikiami bent šie aspektai: a) patvirtinimas, ar įgaliojimai makrolygio rizikos ribojimo srityje buvo įgyvendinti arba ar planuojama juos įgyvendinti, b) teisinio pagrindo analizė šiai rekomendacijai įgyvendinti, c) numatyta makrolygio rizikos ribojimo institucijos institucinė struktūra ir suplanuoti instituciniai pokyčiai, d) įvertinimas, ar kiekviena šioje rekomendacijoje pateikta rekomendacija yra arba bus įtraukta į nacionalines priemones dėl įgaliojimų makrolygio rizikos ribojimo srityje ir, jei ne – tinkami paaiškinimai. ESRV gali pranešti adresatams savo nuomonę dėl tarpinės ataskaitos.
- 3) Iki 2013 m. birželio 30 d. adresatai pateikia ESRV ir Tarybai galutinę ataskaitą. Rekomenduojamos priemonės turėtų įsigalioti ne vėliau kaip 2013 m. liepos 1 d.
- 4) Bendroji valdyba gali pratęsti 2 ir 3 dalyse numatytus terminus, jei vienai ar daugiau rekomendacijų įgyvendinti reikia imtis teisėkūros iniciatyvų.
- 4) **Stebėseną ir vertinimą**
- ESRV sekretoriatas:
    - padeda adresatams, įskaitant pagalbą organizuojant koordinuotą ataskaitų teikimą, teikia reikiamus ataskaitų modelius, o prireikus – išsamiau apibūdina tolesnių veiksmų ypatumus ir grafiką,
    - tikrina adresatų tolesnius veiksmus, įskaitant ir tuos atvejus, kai jie to prašo, ir per du mėnesius nuo terminų tolesniems veiksams atlikti pasibaigimo per Valdymo komitetą teikia Bendrajai valdybai ataskaitą apie tuos tolesnius veiksmus.
  - Bendroji valdyba įvertina adresatų pateiktas ataskaitas apie veiksmus ir pateisinimus dėl neveikimo ir, kai tinkama, sprendžia, ar šios rekomendacijos buvo laikomasi ir adresatai tinkamai pateisino savo neveikimą.
- Priimta Frankfurte prie Maino 2011 m. gruodžio 22 d.
- ESRV Pirmininkas
Mario DRAGHI